

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De assumptione Marie. II. Sermo XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De Assumptione Marie

tua et pul. et. In septimo choro angeli ad Mariam dixerunt. **S**iosa dicra sunt de te ciuitas dei. **D**ns ad angelos. **V**iderunt ea filie syon et beatissima te predicauerunt et regine laudauerunt eam. **T**unc dñs ad ea. **T**u lux oriens in nazareth. tu gla in hierlm. **T**ulericia in israel. tu decus mundi. **T**unc angeli ad maria. **S**pecie tua et. In octauo choro angeli ad Mariam dixerunt. **A**udi filia et vide. qz pcupiunt res specie tua. **D**ns ad angelos. **Q**uelui mibi ea assumere sponsas et effectus sum amator forme illi. **E**t dixit ad eam. **V**eni coluba mea. **V**eni spōsa mea dilectissima. **V**eni amica mea. **M**aria respondit. **E**t in hierlm pras mea. **E**t iterum. **T**al est dilectus me. et ipse est amicus meus filie hierlm. **T**unc totus chorus celestis venit ad eam cantando gaudendo et dicendo. **O** maria tu es virgo virginu. et quod est hoc qz nec prima simile visa es nec habere sequentes. **M**aria respondit. **Q**uid admiramini. **D**iuinum mysterium est quod cernitis. **T**uc omnis multitudo celestis clamauit ad eam dicens. **O** maria tu es templum diuinitas. **T**u es balsam suauitatis. speculuz puritatis. cristalluz caritatis. lilium castitatis. rosa candiditatis. folium humilitatis. radix omnium salutum. gla et honor omnium mulierum. margarita virginu. stella sacerdotu. rosa martyrum. dña apostolorum. regina angelorum. **T**uc Maria respondit. **D**ecrequies mea in seculu seculi. hic habitabo qm elegi ea. **T**uc dñs coronauit ea corona pperua. ubi ia sedens ad dexteram filij sui semper orat p nobis. **E**t q cunqz inuocat ea semper inuenit consolatione.

De ista multa sunt exempla q causa beatitudinis omittam. **N**ihilominus tñ ad nostram meliorationem vnum exemplum aut duo dicam.

Primu. **Q**uidam clericus virginu Mariam deuotus diu scolas frequenter. consueueratqz statim mane factis imaginibus beate Mariam visitare priusqz scolas ingrederet et ibi semper vnum Ave maria exorauit. **D**ic cum nimio labore egrotaret ex pauore nimio cepit turbari. **Q**ui virgo apparens dixit. **Q**ui fili tantu times q tortens me saluasti. esto nunc sanus in ania. et veni mecum et eternaliter gaudeas. **E**t statim expirauit. et angeli eius animas visibiliter susceperunt beate virginu comendata. **E**cce videmus quomodo adiutrix est omnibus inuocantibus eam. **I**nuocem ergo ea et libenter saluemus et

nobis parare dignetur gaudium inter angelos in celo ubi sola gaudet. **A**d quod gaudium deus trinus et vnus pater sue genitricis dignetur nos perducere ut secum regnemus in secula seculorum. **A**men.

De assumptione Marie II. Sermo XXXIX.

Trauit iesus in quoddam castellum. **L**uce. x. **S**icut dicit magister in libro de causis. **C**ausa prima q est deus superior omni narratione. a qua omnes lingue deficiunt propter eius excellentiam singularem. que nec sensu nec intellectu nec imaginatione valet attingi. **C**um autem beatissima virgo mater christi benedicta tanta premitate deo coniungitur. tanta dignitate extollitur. tanta familiaritate vnitur. vtpote eius mater ut nec lingue nec rerum similitudines nec scripture nec picture eius dignitate sufficerent enarrare valent. eo q non solum propter diuinitatis participationem sed etiam propter quandam mirabilem et nobilem elationem saggreditur creaturas vniuersas. in his videlicet q ipsa cum deo parte vnueruit habere filium. ideoqz sancti quibus multa de ea predicauerunt. scripserunt. docuerunt. tamen insufficientes se dixerunt. **U**nus Hieronymus in sermone hodierno. **Q**uicquid humanis potest dici verbis minus est laude celi. **Q**uia diuinis et angelicis est excellenti predicata et laudata preconijis appertis quidem pronuntiata a patriarchis figuris et enigmatibus signata. et ab euangelistis exhibita et monstrata. ab angelo venerabiliter et officiosissime saluata. **D**ecille. **S**icut igitur ineffabilis fuit susceptio christi in utero virginis. sic ineffabilis et inenarrabilis est susceptio matris christi in ciuitatem supernae felicitatis. **D**icit Bernardus in sermone q incipit. **V**irgo gloriosa. **V**erum licet ad plenum enarrare non possit tante dignitatis excellentia. tamen felicitatis copia. et tante beatitudinis ad quam hodie suscepta est habundantia. non ideo tamen debet ab ipso silere laudibus humana lingua. **C**um dicit Bernardus in sermone hodierno. **T**empus est loquendi non solum homini sed omni carni. cum assumit verbi mater incarnati in celum. nec cessare debet a laudibus eius humana mortalitas cum hominis sola natura supra imortales spiritus exaltat in regine. **D**ecille. **Q**uod ut facilius assequamur ipsam regine gloriosam

humiliter et deuote accedam. salutantes
 ipaz oratione angelica Ave maria. Intrauit
 iesus in quoddam castellum. vbi supra. quia
 fm Bern. in sermone secundo presentis festi-
 uitatis. Totius mundi huius ampla laraq;
 vastitas respectu celestis habitatiois no est
 nisi quoddam castellum. No ad significanduz h
 cu saluator de illa ingenti patria z ineffabi-
 li regione ingressus est orbem terre dr itroi-
 re castellum. Non solum aut castellum sed etiam in
 angustum vngulis vteri diuersorum introiuit.
 in qd mulier quedam suscepit eum quasi in do-
 mu sua. Felix mulier fm Bern. que ia no
 exploratores hiericho sed poti ipm fortis-
 simu exploratoze suscipere meruit. Felix na-
 q; mulier cui domo saluatore suscepto in-
 uentra est munda quidem sed plena no vacas.
 q; gra plena sicut ea angelus salutauit. Ad
 qd aut sic est salutata nisi vt spusscius sem-
 per impleuit ea. Et quibusvis apparet qre
 ista verba hodie in tanto festo legunt nisi
 ad recomendationez vteri vnginalis q; pro
 q; christu dignat fuit suscipere corpalliter in
 psona. z spualiter in fide. z ob hoc q; quod-
 dam castellu meruit nominari in q; dei filii
 raz corpalliter q; spualiter habitauit. Ideoq;
 hodie ab eode suscipit i ciuitate glosaz ia
 corpalliter scz i corpore. q; spualiter scz in aia. Un-
 merito hodie dici de eo singulariter poterit
 q; hec virgo ad alta celoz velut in ciuitatez
 dei glosam intrare meruit. q; olim iesus
 in ei vteru velut quoddam castellu dignissi-
 mu intrauit. In quibusvis describit sin-
 gularis progativa dignitatz z excellentie vir-
 ginis glosae. ex eo q; xpm dei filiu in suo v-
 ro hospitare meruit du in ea velut i quod-
 dam grati hospiciu intrare voluit. Circa
 qd psiderare debem triplice dei habitati-
 one velut qddam triplex castellu xpi filij dei
 susceptiuu. Est em castelluz corpale z alle-
 goricu in qd dei filius semel intrare digna-
 tus est. Est castellu morale z mysticu in q;
 filius dei sepe intrare dignat est. Est ter-
 tio castellu anagogicum seu celeste z semp-
 ternu ad qd dei filii virginis glosam assu-
 mere hodie dignatus est.

Dixi primo q; in vbis premis-
 sis psiderare de-
 bemus pmo quoddam castellu corpale z alle-
 goricu in q; dei filii semel habitare dignat
 est. Pro quo sciendu q; dei filii descendens
 de celo in vteru virginis Marie pgrue di-

citur descendere in castelluz corpale z alle-
 goricu. In corpale quidem q; corpalliter in ea
 habitare dignat est noue mensib. S; q; a
 vterus vnginis no fuit castellu fabricatu ex
 lignis z lapidib; materialib;. No hec intel-
 ligenda sunt fm qndam silitudinē. z p conse-
 quēs s; qndam allegoria. Na lz illud qd dicit
 euangelii sit factu fm hystoria corpallit. hoc
 em no intendit a xpo pncipali. sed q; ipse in
 gressus ei in vteru vnginis significabat in-
 gressum spualē in mentē hois. id allegorice
 ingressus in illud castellu significabat ali-
 ud scz pfirmationez in bono. Ex quib; puz
 q; vgo glosa est aptu hospitiu filij dei. ideo
 ad comendationē hui vnginis glorie vide-
 du est q; hec virgo coparat diuersis creatu-
 ris. ppter diuersas gras z vera dona sibi a
 deo ad sua z nrām vtilitate collata. Copa-
 rat quidem creatur; supiorib; i. celestib;. me-
 dīs. i. sub celestib; inferiorib; i. terrestrib;. **Su-
 piorib;** ppter excellentia dignitatz. q; so-
 la est supgressa vniuersas. vt dr **Prover-
 b. vlti.** Pedis ppter gram recocliatōis. q;
 ipa ē mediatrix dei z hoim. Inferiorib; p-
 ppter pfunditate humilitatz. q; ipa se ancillaz
 humile asserit **Lu. i.** **Primo** itaq; copa-
 rat creatur; supiorib; i. celestib; vt soli. lune
 z stellis. Et pmo soli. q; sicut sol illuminat
 obscuritates. sic ipa auferit oēs hereses mu-
 di z illuminat corda nra. sicut canit ecclesia.
**Gaude maria vgo cūctas hereses sola in-
 teremisti.** Et etiā q; sicut sol fert sup lunā.
 sic ipa sup tpalia. **Un Apo. iij. dr.** Apparu-
 it signu magnu in celo mulier amicta sole.
 id est. maria habēs prietates solis. z luna
 sub pedib; eius. **Sicut** exponit Innocē.
Itez sicut sol nunq; deficit. sic sola vgo ste-
 rit in fide in passioe. **Un Lanti. vii.** Statu-
 ra tua scz q; in iusticia z fide immobilis steri-
 sti assimilata ē palme q; viroz folioz nūq;
 amittit. sic nec tu fidei virtutē. **Item** dr sol.
 q; sicut sol illuminat mundū. ita vgo maria il-
 luminat eccliam. **Seco** coparat lune ppter
 tria vngini appropriata. **Primo** rōne nois qd
 hz ex impositioe. **Seco** rōne pulchritudi-
 nis quā hz ex sol irradiatioe. **Tertio** rōne
 sturris quā hz in recepti lumis diffusionē.
De pmo scz de nois impositioe puz. Na tri-
 plici noie appellat. **Dicit** em lumiare min.
 z b respectu maioris scz xpi q; est sol iusticie
In pmo noie significat meritū pfecte hu-
 militatis. **Sicut** em luna minor est corpe

De Assumptione Marie

omnibus stellis celi. excepta illa sola que est con-
iuncta soli scilicet mercurio. Ita beata virgo omnibus
sanctis est humilior. excepta humana natura
vnta soli. i. diuinitati in christo. Non quanto plus
habuit de humilitate in terra post christum. ratio
plus de felicitate in celo post eum. In secundo no-
mine insinuat preconiū regie dignitatis. Sic
enim luna post solē tenet principatū in celo et
terreo. ita et beata virgo possidet post christum in
celo empireo. **Un** ista figurat i bester **De-**
ster. v. Qui rex excessit dimidium regni. **Re-**
gnum dei consistit in duobus. in iusticia et mise-
ricordia. **Iusticia** sibi refrenauit. id est dicit **Di-**
hi vindictā et ego retribuā. **Deus. xxxij.** Et
miscdia excessit dispensandā sue mēi. **Un**
dicit **Bern.** Quomodo omnia misericordie sinu aperit.
In tertio nomine insinuat officium sedule pie-
tatis. Luna enim dum nocet tenebras illumi-
nat deseruit existētibz in castris vrideat et
possint se custodire ab impugnatōibz ad-
uersariōz et defendere. Sic beata virgo existē-
tibus in certamine viciorz contra diabolum. id est in
Lancis. dz. Pulchra vt luna. terribil' vt ca-
stroz acies ordinata. **De** secundo quō dz luna
rōne pulchritudinis. p. q. sicut luna reci-
pit triplicem pulchritudinē a sole. scilicet quam
pulchra est in principio. quā est noua. Pulchri-
or in medio. quā est plena. Pulcherrima in
termio quā est solū coniuncta. licet nob tūc nō
appareat. tūc enim magis profundē luce quā an-
te. vt pbāt astronomi. Sic beata virgo triplicem
graduz habuit pulchritudinē a sole iusti-
cie. Fuit enim pulchra in ingressu velut no-
ua luna p donū grē scitatis. quā ipam munda-
uit a peccō originali. **Un** de ea dz. Que est
ista que p gredit pulchra vt luna. Pulchrior
fuit in ingressu velut luna plenam diebus
is **Eccij.** Et h p donū grē fecūdantis. Tūc
enim fuit mūdāta a fomite carnali. Sic enim
luna pulchrior est in plenilunio quā in nouilu-
nio quā ex nulla parte est vacua. Sic et beata
virgo in cōceptiōe filij sui pulchrior fuit quā
ex nulla parte erat vacua sed plena diuinita-
te. **Nā** dictū est ei **Que** grā plena. Sed pul-
cherrima fuit in egressu velut sibi diuina p
donū grē eleuatis. Sic enim luna in pūcti-
one sui cū sole est clarissima. vt pote radijs so-
laribus illustrata. licet nob nō appareat. quia
tūc lucē habitat inaccessibiles. ita et beata virgo
maria quā in assumptione eleuata est soli iusti-
cie associata. **De** tertio quō maria dz luna
rōne pūctis quā hz in recepti luminis diffu-

sione. p. q. luna nāqz lumie suo tria facit hz
phos in inferioribus. replet enim concubilia hu-
midū augmentando. attrahit maris fenidū
de profundo humore extrahēdo. temperat de
nocte aera ardore solis reprimēdo. **De** caū
tria sunt valde necessaria habitantibus in re-
gione vmbre mortis. quō maria ad solaciū est
excessa. **Secundo** maria cōparat medijs cre-
aturis et subcelestibus. et h specialit' tribz. scilicet au-
roze. nubi. pluuie seu rozi. **Primo** auroze.
Est aut auroza lumē solis diffusuz in aere
orientē sole. quō nec est in celo nec in terra. sed
in aere medio. **Quis** tres sunt proprietates.
Primo enim quā rubet et rutilat auroza tūc
fundunt pluuie ad terras. sic maria si fuerit
p nos ad rubedinē excitata fundit imbres
grāz. **Un** **Oros.** sup **Lanti.** Landoz es h
go maria pelare maiestatis dei imbre. i. grāz
fundēdo in scitatis et pfectiōis plenitudiez
his que ad te pfugiūt. **Secundo** auroza fugat vt
alleuiat morbos febriliū in languidis. vt di-
cit **Galien.** sic virgo beata mitigat vniuersas
tribulatiōes nrāz miseriaz. **Tertio** p. q.
in auroza orientē ros descendit et nubes as-
cendit sic ad virginē gl'iosam si nubes me-
tis nre ascēdet p deuotionē. statim ros cō-
solatiōis descendit p irrigatiōē. **Secundo** ma-
ria cōparat nubi et h ppter tria. **Est** enim nu-
bes leuis quāntū ad motū. sublimis ad situz.
vtilis ad effectū. **Leuis** fuit virgo quāntuz ad
culpe incorruptionē. **Pctm** enim est graue pō-
dua. **Nā.** Sic onus que quate sunt super
me. **Secundo** sublimis ad sitū. quā p vite puer-
sationē eleuata est et plata vniuersis. **Tertio**
virgo est vtilis ad effectū p grē impetratiōez.
Ista. iij. Creauit dñs sup oēm locū motis
syon. et vbi inuocat est nubē p diē. i. virginē
in refrigeriū temperatiōis. **Tertio** maria
cōparat pluuie ppter tria. quā scilicet cōmētato-
re in lib. de impulsionibus aeris. **In** stāte plu-
uiā quā fumigatio morz elicit extra mōres
sic adueniēte grā bte virginis eleuat in no-
bis sum' deuotiōis **De** hac pluuia in **Pā.**
Pluuia voluntaria segregabis de heredi-
tati tue. **Secundo** quā pluuia quāto altius eleuat
tanto dulcius descendit. vt dicit **magr.** xi. lib. de
pprietatibus rez. **Sic** quā maria altissime est
eleuata. id est quā descendit ad nrām solatiōez
dulcissime mentē nrām cōsolat. **Un** **Eccij.**
xxij. Spūs me' sup mel dulcis. **Tertio**
quā pluuia herbas recreat. et flores reparat.
quō ardor solis inclinauerat et arefecerat. sic

*Comper Maria est Magdalaena
Magdalena exprobat dicitur
et Maria vero in vtro pto
In officio pda maris pda
In ymo Magdalaena fecerat.*

patz de roze nocturno q̄ herbas arefactas de die recreat de nocte. sic maria est? rem/ p̄tionū q̄b̄ adurimur gr̄a sue virtutis i no bis recreat et refocillat. **Uñ** ip̄a facit forna/ cem. i. temptacionē diaboli ardentissimā q̄ ventū rozis flantē. **Tertio** maria cōpa/ rat̄ creatur? inferioribz et terrestribz. scz ar/ boribz floribz et bitatiōibz inf̄ arbores. **Lō** parat̄ p̄mo cedro p̄ter virtutē quā hz? ser/ pentes ip̄os fugādo. Et significat virtutē fi dei in maria. q̄ fugauit oēs errores et here/ ses in fide. **Uñ** de se dicit **Ecc̄i. xxiij.** Quasi cedrus exaltata suz. **Sec̄do** cipresso p̄ altis simā paup̄ratē. **Uñ** ibidē. Quasi cip̄ssus in mōre sion. **Tertio** palme p̄ lōganimitatē spei qz palma n̄ nisi cētēnaria f̄dit fructū. **Uñ** ibidē dicit. Quasi palma exaltata sum. **Quarto** oliue. p̄ter misericōiam et pietatem. **Quinto** plarano. p̄ter special̄ gr̄e habūdātes honore. **Ibidē**. Quasi plaran? iuxta aquā. **Sexto** viti. p̄ter celest̄ borri. i. xp̄i genera tionē. **Ibidē**. Quasi vitis fructificauit. **Lō** parat̄ etiā aromatic̄ spēbz. Balsamo autē special̄ p̄ter hūilitatē q̄ est arbor hūil? et par/ ua. duoz t̄m cubitoz. et ē viti silis i stipite. i. solijs aut silis rure. **Uñ** dicit **Ysa. li. erbimo.**

Dixi secūdo q̄ est aliud. **B** castellū qd̄ chri/ stus intrare sep̄ solit? est. **I**llud castelluz est mens bñana et sc̄ia hoīs. q̄ licet sit cūi ras delectabil? cū est virtutibz ornata et intan tū speciosat̄ deū quē celi celoz cape nō po terat in se recipere mereat et qd̄amō cōphēn dat. t̄m qz vnicū et singularē hospitē scz deū infinitū hospitat. iō in ep̄ cōpatioē dicit dūi nurine castellū. eo q̄ aduersario. s. diabolo locū habitatiōis nō reliq̄t. iuxta illud. **Lō** angustatū est stratū. Breue em̄ palliū dicit ē dilectiōis et caritat̄ q̄ vtrūqz. s. deū et diabo lū opire nō posset. **De** hz aut̄ istud castellū p̄mo fundari et edificari. sc̄o mūdari. ter/ tio custodiri. **De** p̄mo scz de fundamēto h? castri dicit **Breḡ.** in qd̄a omel. **Q̄** aliquid edificat p̄mo fundamētū dicit mūttere in p/ fundū. p̄ qd̄ significat hūilitas. q̄ est q̄ila pis p̄m. **De**inde caritas q̄i sc̄dus. **De** qua apls. **In** caritate radicati et fundati. sequū tur deinde virtutes alie. s. fides q̄ ponit ad fundamētū sc̄ie. qz ē suba sperādaz rerū. **I**nde sequit̄ spes q̄iā alti? supra terrā cri go ad celestia. **De**inde locant̄ virtutum lapi dis cardinaliū. s. sp̄antia. prudētia. fortitu

do et iusticia. **De**inde alie virtutes morales. **De**inde opa pietatis. **T**alis autē edificatio dicit esse in mōte eminētis p̄uersionis. **S**i gura **Ezech. xl.** vbi sup̄ montē excelsum ni mis vidit **Ezechiel** ciuitatem. ita vicz ad tale sc̄iam nō accedat puluis cupiditat̄. fetoz carnalis voluptat̄. aut ven? vanita/ tis. **Uñ** de tali castello dicit. **F**undamēta ei? in mōtibz sc̄is. **S**z certe cōuerso mlti fun dāt castra sua in loc? aquis et bassis. qd̄ ē multū piculosuz. **N**ā castz sitū in monte ca rente aq̄s nō de facili expugnat̄ ab hostibz p̄ter aq̄rū penuriā. sine q̄b̄ exercit? nō pōt subsistere diu in loco. **S**ed vbi sūt aq̄ plu rimū ab vna vel duabz p̄tibz est in piculo. et multo fort? si ē vbiqz aq̄ circūdatū. **S**ic ē de hoībz delicatis et voluptuosis. q̄rū sc̄i/ entia est in piculo. qz semp̄ hz in se et iuxta se aquas delicias. quibz diabol? p̄tra eos ar matur. et iō istas aq̄s facit dñs p̄ p̄phas ef/ fundere dices. **E**ffunde sicut aquā cor tuū. **M**ultū ē voluptates et carnales cupiditē/ ric impediūt istū castrū fundatiōē. **P**ost/ q̄s aut̄ fuerit istud castellū fundatū et edifi catū dicit statim necessario mūdari a fetozibz ne corrūpāt inhabitātes. **S**coba q̄ mūda tur h? castellū sc̄ie fm̄ **Bern̄.** in **Omelia** / sentis euāgelij est sc̄essio. **Q**ue qd̄ mūda/ rio dicit esse diligēs nō in medio t̄m castelli. nō in vno angulo sed circūquaqz. **I**uxta il lud qd̄ dicit sp̄sa **Lanti. iij.** **S**urgā. s. p̄ cō tritionē. et circūibo ciuitatē. p̄ vicos et plate as. **B**losa ordinaria. i. torā sc̄iam ne aliq̄s angulus pateat diabolo. **De** hz etiā hō cir cuire exempla sc̄oz. **Uñ.** **P**atiētia **Job** au distis. et finē dñi vidistis. premia iustozum quibz dicit. **V**incētū dabo māna. supplicia maloz. **De** q̄b̄ **Job.** **T**rāsibūt ab aq̄s ni niū ad calozē nimū. **P**ostq̄s aut̄ sic funda/ tū et edificatū sit. mūdātū et purgatū fuerit castellū sc̄ie. necessaria ē ip̄i? diligēs custo dia. **I**uxta illud **Prover.** **O**m̄i custodia cu stodi cor tuū. qm̄ ab ip̄o p̄cedit vita tua. **E** bñ dicit. oī custodia. i. ab oibz p̄tibz. **N**ō em̄ est posit? in medio inimicōz. **S**ic et si op? ē nob occupari exterioribz. statim t̄m redca/ mus ad interiora sc̄ie enecem? milieres. i. molles affect? et desideria carnalia. et t̄m vi ri refuent. i. viriles cogitat̄ oēs. mutantur nunciū ad dñm castri vt defendat eos et suc currat illis. qd̄ sit p̄ oionē ad dñm. **P̄s.** **A**d dñm cuz tribularet clamant. **Q** si alia de/

De sancto Bartholomeo

sunt auxilia et remedia defensionū contra hostes. denique pecunie, denique munera, vestimenta et quevis preciosa ut inimici abscedat. Sic si non sufficiat auxilium ieiuniorum et orationum denique elemosine, et fiat opera pietatis in hoc castello quibus vincamur hostes conscientie.

Dixi tertio quod est tertium castellum anagogicum et celeste seu sempiternum ad quod dei filius virginem gloriosam matrem eius benedicere assumeret dignatus est. De quo quidam castello dicitur propheta. Gloriosa dicta sunt de te civitas dei. Et certe gloriosa. Quia civitas illa est aurum mundum dicitur Apoc. xxi. Dicitur tamen castellum diminutive, non quod in ea sit aliquid diminutio gaudij, sed sic dicitur ex amoris affectu quod consuevit res dilectas diminutive vocare, sic vocat mater filium adultum filiolus. Est et civitas hec in semarima et speciosa. Iuxta illud. Israel quod magis est domus tua et ingens locus possessionis tue. Est in qua civitas illa nobilitate situata, quod in aeris amenitate. Ubi per diem sol non videtur, neque luna per noctes. Est nobilior quod nobilitate fabricata quod structura muri eius ex lapide iaspide. Et placeat et sternetur auro modo Apoc. xxi. Est tertio nobilior et speciosior quod nobilissime inhabitata. Cives enim illi omnes sunt reges et principes. Ibi enim reges congregati se conveniunt in unum, ut dicitur in psalmo. Et iterum. Principes pleborum congregati sunt cum deo Abraham. In quo virgo gloriosa sedit excellens, victricem imperatrix et regina. Unde de se dicit. Sedeo ut regina et vidua non sum, et luctum non video. Excellet igitur deo gloriosa omnes conditer et uniuersaliter et singulos singularitatem angelos quod sanctos. Pro angelos, quod ipsis omnibus est in locorum dignitate sublimiori placata. Unde Hieronymus in sermone hodierno. In regni solio sublimata per christum prima resedit. Et per pauca. Tantam et talem virginem uenit ultra angelicam quoddam dignitate quantum prebas est laudibus dignissime efferrit quod est per gratiam super choros angelorum exaltata. Secundo excellit omnes angelos et sanctos, quod licet in quibus sancto deus per gloriam in celo habitet, in regione tamen gloriosa excellens, quod sibi quoddam thronum singulare elegit, sic ipse ad eam dixit. Veni dilecta mea et ponam in te thronum meum. Tertio excellit omnes sanctos in hoc, quod ad eius exequas multo plures angeli occurrerunt quam alicuius sancti, et uniuersa curie celorum letabantur, ut dicit Hieronymus in sermone hodierno. Nulli dubium est omnem illam ce-

lestem hieronymus tunc exultasse ineffabili gaudio. Quarto in hoc excellit omnes sanctos, quod creditur quod saluator ipse personaliter per se totum festinus occurrit, et cum gaudio matrem secum in throno collocavit, ut dicit Hieronymus. Illa autem processio fuit multum mirabilis. Quia in ea primo fuerunt omnes apostoli, qui omnes sepulture iter fuerunt. Secundo quod omnes angeli occurrerunt Tertio chorus martyrum, virginum, confessorum, qui iam fuerunt in celo. Quarto quod antea marie inuicem fuit supra filium suum ipsam bainlan tem, ut dicitur angeli ammirantes Lant. Que est ista que ascendit de deserto delictis affluens et inuicem supra dilectum suum. Quis autem sic hodie ad tantam dignitatem et sublimitatem eleuata, nihilominus non est eleuata in superbiam ut nisi obliuiscat. Licet enim honores multum mores in peius, mater tamen christi ex honore sibi hodie collato non est murata in peius, sed melius, quod in matrem misericordie et totum consolationis. Queramus ergo gratiam per mariam ut per gratiam eius tandem venire possimus ad gloriam eius. Quam nobis prestare dignetur.

De sancto Bartholomeo.

Sermo XL.

De sancto Bartholomeo

Quod estis qui per mansistis mecum in temptationibus meis, et ego dispono vobis sicut dicitur scriptum est in libro Iudith. Quia ut ait Iob. vii. ca. Dilicta est vita hominis super terram, eo quod homo spiritus est in continuo fluctu cum aduersariis. Iuxta illud quod canit ecclesia. In cursu tota fantasmata turbant eorum dies sabbatum ut horarum dimidia sit in celo, in anima iusti vel in ecclesia militanti, silentium, id est quod vel per ab impugnatione hostium. Caro enim militat cum exercitu suorum temptationum contra hominem. Temptat enim domum cordis modo comburere igne luxurie, modo fundere aquam ingluuiei. Quod enim certat cum exercitu tribulationum, modo terret supplicium, modo ligat negotium, modo trahit sortium. Unde Iob. 10. 4. 17. die. Penam militat in me. Sicut diabolus militat cum exercitu viciorum, modo permittit sublimitatem ut noceat per superbiam, modo suggerit dilectabilia ut subiacet per luxuriam, id est per. Carnalia de sideria militat aduersus animam, sed quod talis militia nihil valet si non fuerit ad finem per suam mara, ut illud Gregorius. pro molli morat. In castro bo-